

ОСНОВНІ СПОСОБИ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

BASIC METHODS OF INTERNATIONALIZATION HIGHER PROFESSIONAL EDUCATION

Вивчення останніх тенденцій у галузі інтернаціоналізації вищої освіти розширює теоретичні уявлення про характер взаємозв'язку педагогічної науки та освітньої практики, а також співвідношення загальних напрямів розвитку вищої освіти, її національної та регіональної специфіки. В роботі зроблено аналіз досвіду інтернаціоналізації університетів необхідний для вироблення різних моделей модернізації вищої освіти і для обґрунтування практичних рекомендацій щодо реформування української системи вищої освіти.

На даний момент досягнуто розуміння необхідності інтернаціоналізації вищої освіти в умовах глобалізації для підвищення конкурентоспроможності української системи вищої освіти.

Інтернаціоналізація, будучи запорукою оптимізації експортного потенціалу вищої освіти, українська необхідна для її модернізації.

У статті розглядаються інноваційні підходи до організації виховано-освітнього процесу у ЗВО, процеси глобалізації та інтернаціоналізації професійної освіти, нові педагогічні технології, якість та перспективи подальшого розвитку професійної освіти у ЗВО.

Запропоновано використовувати сучасні способи вивчення матеріалу, які стають комфортнішими і доступнішими. Викладено результати впровадження та використання розробленої ефективної інтерактивної методики за допомогою електронного освітнього ресурсу для підвищення якості навчання при вивченні будь-якої дисципліни.

Методика передбачає використання сучасних телекомунікаційних технологій і інформаційних мереж. Розміщенні на них ресурси навчального призначення (електронні конспекти лекцій, підручники, посібники та методичні розробки) стали доступні всім.

Навчально-методичний комплекс створено шляхом аналізу сучасних технологій будівництва та створення методичних матеріалів нового покоління, за рахунок використання сучасних інформаційних ресурсів, інноваційних методик навчання, заснованих на використанні комп'ютерних програм, мультимедійного обладнання та особистісно-орієнтованих педагогічних підходів в поєднанні з традиційними методичними прийомами теорії педагогіки.

Ключові слова: інтернаціоналізація вищої освіти, інноваційні підходи та методики, освітній ресурс, комунікаційні технології.

The study of recent trends in the field of internationalization of higher education expands theoretical ideas about the nature of the relationship between pedagogical science and educational practice, as well as the relationship of general directions of higher education, its national and regional specifics. The analysis of experience is made in the work of internationalization of universities is necessary for the development of various models of modernization of higher education and to substantiate practical recommendations for reforming the Ukrainian higher education system. At present, there is an understanding of the need for internationalization of higher education in the context of globalization to increase the competitiveness of the Ukrainian higher education system. Internationalization, as a guarantee of optimizing the export potential of higher education, is essential for its modernization.

The article considers innovative approaches to the organization of the educational process in ZVO, the processes of globalization and internationalization of vocational education, new pedagogical technologies, quality and prospects for further development of vocational education in ZVO.

It is proposed to use modern methods of studying the material, which become more comfortable and accessible. The results of implementation and use of the developed effective interactive methodology with the help of electronic educational resource to improve the quality of education in the study of any discipline are presented.

The method involves the use of modern telecommunications technologies and information networks. The placement of educational resources (electronic lecture notes, textbooks, manuals and methodological developments) became available to everyone.

The educational and methodical complex was created by analyzing modern construction technologies and creating new generation methodological materials through the use of modern information resources, innovative teaching methods based on the use of computer programs, multimedia equipment and personality-oriented pedagogical approaches combined with traditional methods theory of pedagogy.

Key words: internationalization of higher education, innovative approaches and methods, educational resource, communication technologies.

УДК 378.14

DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/45.38>

Лукашенко Л.Е.,

доцент кафедри технології
будівельного виробництва
Одеської державної академії
будівництва та архітектури

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Інтернаціоналізація вищої освіти розвивалася останні 30 років прискореними темпами, що призвело до подальшого поширення та поглиблення міжнародного співробітництва на всіх рівнях вищої освіти, кращого розуміння вищої освіти у глобальному масштабі, додало нові цінності та перспективи в освіту та дослідження.

Інтернаціоналізація вищої освіти в Україні обумовлена цілеспрямованою державною політикою щодо європейської інтеграції та реформування

вищої освіти – підписання Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом, отримання асоційованого членства України у восьмій Рамковій програмі Європейського Союзу з наукових досліджень та інновацій «Горизонт 2020», розроблення Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», прийняття нових законів України «Про вищу освіту» й «Про наукову і науково-технічну діяльність», запровадження Національної рамки кваліфікацій та інших інструментів Болонського процесу.

Універсальної моделі інтернаціоналізації немає. Існуючі регіональні та міждержавні розходження інтернаціоналізації постійно змінюються, так само як і відмінності між підходами до інтернаціоналізації, які використовуються в різних університетах.

Інтернаціоналізація як стратегічний напрям почалася в Європі з програми «Еразмус». Завдяки цій програмі було сформовано єдине розуміння інтернаціоналізації і драйверів її розвитку, що сприяло успіху переходу європейських країн на Болонську систему.

25 березня 2021 р. Європейська Комісія офіційно оголосила про відкриття нової Програми ЄС Еразмус+ на 2021-2027 рр. [1].

Завдяки бюджету понад 28 мільярдів євро, оновлена Програма буде не лише міжнародною, але й більш інклюзивною, цифровою та екологічною.

Еразмус+ є Програмою міжнародної співпраці Європейського Союзу з іншими країнами світу у сфері освіти, молоді та спорту, що має на меті підтримку освітнього, професійного та особистісного розвитку громадян ЄС і поза його межами задля внеску до стійкого зростання, якості робочих місць і соціального згуртування, для розвитку інновацій та посилення європейської ідентичності і активного громадянства. Програма підтримує можливості навчальної та академічної мобільності в освіті для молоді, проекти та партнерства і розвиток стратегій та співпраці.

Програма 2021-2027 рр. є більш «зеленою», цифровою та інклюзивною для всіх категорій населення без вікових обмежень і популяризує активнішу участь молоді в демократичному житті суспільства. Можливості відкриті для різних типів організацій. Особи можуть подаватись індивідуально на конкурси грантів і долучатися до проектів, які виграють різні організації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За останні два десятиліття написано багато наукових праць, присвячених проблемі міжнародного співробітництва у сфері освіти та розкривають різні грані процесу інтернаціоналізації.

Сутність інтернаціоналізації, її форми, засоби та стратегії представлені в дослідженнях J. Knight, O. B. Сагінової, Г. А. Краснова, В. В. Краснощекова, Н. М. Золотарьової, В. І. Байденко, А. М. Бобуло і Є. А. Мінаєвої та інших. Цілі та завдання інтернаціоналізації вищої освіти, прогнози та перспективи, а також нормативне регулювання даного процесу викладаються у статті В. М. Філіппова [2]. Інтернаціоналізація та закордонна студентська мобільність як запорука підвищення якості глобальних компетенцій студентів через призму державних інтересів проаналізовано Н. Goren [3].

Переважна більшість публікацій містять аргументи інтернаціоналізації. Cătălina Crișan-Mitra та Anca Borza [4] вказують на підвищення

компетентнісного та професійного рівня не лише студентів магістерських програм, але й самих викладачів, що сприятливо позначається на привабливості ЗВО.

Як зазначалося вище, на відміну від вищезазначених дослідників, Heela Goren звертає увагу на значимість навчання студентів за кордоном для держави, громадянами якої останні є, що можна розцінювати як зовнішню результативність інтернаціоналізації. Аналогічний політичний підтекст феномену міжнародної освіти вбачає і Н. А. Михальченкова, а М. Chankseliani взагалі ще бачать у ньому механізм, що забезпечує демократизацію суспільства на пострадянському просторі.

Цілий ряд досліджень містить результати досліджень, проведених у різних країнах, що відображають ефективність методики викладання академічних дисциплін англійською мовою у ЗВО, де дана мова не є державною (EMI). R. Kamasak, K. Sahan та H. Rose досліджують проблеми, з якими стикаються подібні студенти установ у Туреччині.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Підштовхуванні студентами, викладачами і співробітниками, університети змушені шукати можливості для міжнародного розвитку, вбудовування інтернаціоналізації в місію університету і залучення до неї всіх зацікавлених сторін.

Результатом цього стає необхідність вироблення керівництвом університетів системних інституційних інструментів підтримки інтернаціоналізації.

Мета статті. Необхідність розвитку інтернаціоналізації мотивується різними факторами, в тому числі потребою в розширенні доступу до джерел передових знань, новими можливостями для вибудовування партнерських відносин і розвитку навичок міжкультурних комунікацій, а також зміцненням громадянського суспільства, підготовкою кадрів, готових до роботи в умовах глобалізації, підвищенням репутації вищих навчальних закладів, поширенням ідей миру і взаєморозуміння і т.п.

Слід визнати, що в більшості випадків зарубіжний досвід далеко перевершує вітчизняну практику по використанню електронних засобів навчання часто саме не за якістю технічних засобів, а по самій внутрішньої філософії її використання. Вивчення зарубіжного досвіду саме в цьому контексті і впровадження його у вітчизняну практику можуть дати реальні результати інтернаціоналізації вищих навчальних закладів як у вітчизняній, так і європейському трактуванні. Це перший момент.

Очевидно, що глобалізація промислового виробництва і інтернаціоналізація бізнесу призводять до затребуваності фахівців з відповідними знаннями та вміннями, які допомагають швидко і з найменшими витратами адаптуватися до будь-яких нових умов і національних особливостей.

І, оскільки в останні роки наявність міжнародного досвіду у випускників стає все більш важливим фактором їх успішного позиціонування на ринку праці, здатність вузу надати широкі можливості по проходженню стажувань або навіть частини навчання за кордоном розглядається абітурієнтом як вагому перевагу навчального закладу. У свою чергу, це посилює мотивацію вузів з розвитку конкурентоспроможності за рахунок наявності зарубіжних зв'язків. Інакше кажучи, критерій інтернаціоналізації стає вельми істотним в конкурентній боротьбі для випускника. Це другий момент.

Третій момент успішності інтернаціоналізації пов'язаний з розвитком науково-технічної бази університетів. І хоча як і раніше в деяких областях закордонні університети перевершують вітчизняні по оснащеності, і по ресурсному забезпеченню, і, що важливо, за ступенем впровадження отриманих результатів в практичні комерційні розробки, саме кооперація університетів із зарубіжними партнерами в науково-дослідному секторі дозволяє отримувати результати на високому професійному рівні. Що, безсумнівно, сприяє розвитку вітчизняної наукової школи в цілому.

Виклад основного матеріалу. В цілому можна констатувати, що інтернаціоналізація стає необхідним і суттєвим ресурсом розвитку вітчизняних університетів, підвищення якості освітньої діяльності та наукових досліджень.

Система освіти проходить етап злиття із загальноосвітньою інформаційним простором. Це дозволяє використовувати сучасні способи вивчення матеріалу, які стають комфортніше і доступніше.

У провідних університетах пройшли апробацію і активно використовуються нові технології, форми і методики навчання. Причому в даний час вони являють собою комбінацію різних підходів.

В Одеській державній академії будівництва та архітектури викладачами кафедри технології будівельного виробництва була розроблена і впровадження інноваційна методика викладання прикладних навчальних дисциплін з використанням електронного освітнього ресурсу [5].

На основі цієї методики створено електронний освітній ресурс навчально-методичного комплексу вивчення дисципліни «Сучасні технології в будівництві».

Навчально-методичний комплекс, що розроблено у вигляді електронного освітнього ресурсу є науково-практичною розробкою з новими формами викладення навчального матеріалу. Він викликає мотивований інтерес у студентів, робить студента активним учасником процесу навчання, стимулює його пізнавальну активність. Це дозволяє підвищити не тільки інтерес до майбутньої спеціальності, але і успішність по дисципліні.

Впровадження інноваційної методики виявило її ЕФЕКТИВНІСТЬ.

1. Незалежне тестування студентів показало її ефективність порівняно з традиційними методами.

1.1. Обсяг засвоєної інформації за одиницю часу збільшився у 2,6 рази.

1.2. Кількість правильних відповідей збільшилася в середньому в 1,7 разів.

1.3. Час самостійної підготовки студентів до контролю знань скоротився на 50-60%.

2. Особливо важливу роль запропонована методика може відігравати для дистанційної та заочної форм підготовки за допомогою сучасних засобів інформаційно-комунікаційних освітніх технологій, у тому числі, в умовах пандемії.

3. Використання методики – це реальна перспектива для залучення додаткового контингенту студентів, тому числі іноземних. Тому що з'являється реальна можливість здобути якісну вищу освіту або підвищити кваліфікацію, пройти професійну перепідготовку за всіма найбільш затребуваними спеціальностями з будь-якої точки світу через Інтернет.

Висновки. Інтернаціоналізації вищої освіти в Україні передбачає створення регіональних університетських мереж, розвиток внутрішньої інтернаціоналізації на основі розвитку електронної освіти.

В подальшому доцільно проводити дослідження новітніх методик та технологій для впровадження до навчального процесу, а також механізмів інтернаціоналізації вищої освіти. А саме, посилення ролі та пріоритетності компетентності при працевлаштуванні, поширення англійської мови як засобу міжнародного спілкування глобалізованого світу у вищій освіті й науці, поширення економічної зорієнтованості на отримання доходу від освітніх послуг на міжнародному рівні.

Актуальним для України є розроблення стратегії інтернаціоналізації вищої освіти на певний перехідний період, що представить відповідну систему принципів, підходів, методів і набір дій і напрямів освітньої, дослідницької, адміністративної діяльності.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Про Програму Європейського Союзу ERASMUS+ Режим доступу <https://erasmusplus.org.ua/erasmus/pro-prohramu.html>
2. Филиппов В. М. Интернационализация высшего образования: основные тенденции, проблемы и перспективы. *Вестник РУДН, серия «Международные отношения»*. 2015. № 3 (15). С. 203–211.
3. Goren H. Students in service of the state: Uncoupling student trips abroad and global competence. *International Journal of Educational Development*. 2020. № 77 (102226). DOI: 10.1016/j.ijedudev.2020.102226

4. Crişan-Mitra C., Borza A. Internationalization in higher education. International. *Conference «Risk in Contemporary Economy»*. 2015. 16th edition. P.187–191.

5. Меньлюк О.І., Лукашенко Л.Е. Створення ефективної методики викладання навчальних дисциплін. *Інноваційна педагогіка. Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та іннова-*

цій. 2019. Вип. 11, том 2. С. 107-112 Режим доступу: <http://www.innovpedagogy.od.ua/11-2-ukr>

6. Дебич М. А. Теоретичні засади інтернаціоналізації вищої освіти. Міжнародний досвід: монографія. Київ: Національна академія педагогічних наук України. Інститут вищої освіти, 2019. 409 с. Режим доступу: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2019/11/Debych_M_2-12-2019_monogr_disert.pdf